

SARA LINDQUIST

Hen och jag: Olika nivåer av intimitet

Keywords: Queer/lesbian, family tree, beyond biology, Queer kinship, North of Sweden, portraits, photography

NÄR JAG VAR liten fantiserade jag ibland om att jag var en bortbyting som blivit lämnad av trollen och att de en dag skulle komma och hämta hem mig. Efteråt har jag tänkt på det som en del i ett utforskande av tillhörighet och gemenskap, ett utforskande som följt mig genom livet. Att tillhörighet och familj inte behöver vara förminskat till biologi eller släktträd utan kan skapas genom val och omval som kan innehålla kärlek, sexualitet, sökande och finnande av könsidentitet och en vilja att granska och förändra normer. Att såväl skapa egna system som att inordna sig i befintliga.

Jag har ett stort begär efter att få syn på andra queera personer och lesbianer som brinner, verkar och kämpar, skapar sig strategier och bygger familjer i Norra Sverige. Jag känner massor och jag har ett behov av att hitta fler, att skildra dem/oss. Skapa ett samhörande.

Hen och jag: Olika nivåer av intimitet är mitt samtida fotografiska utforskande av det queera/lesbiska Norrland.* Avgränsningen definieras av deltagarna själva och bygger på att de själva upplever att de har en koppling till Norra Sverige, att det varit viktig för deras identitet. För mig är det ett sätt att synliggöra en gemenskap, långt bortom blodsband.

Ett identiteternas och den icke-normativa gemenskapens släkträd som finns där även om vi inte känner varandra. Både kollektiva och individuella erfarenheter smälter samman och skapar vi:et. Visar upp, står upp för oss. Vi finns där ute och vi är många.

För mig är berättelsen om det queera/lesbiska Norrland inte *en* berättelse. Det är massor av berättelser, historier jag samlat på mig genom livet. Rykten, antaganden och egenupplevda händelser från personer jag har mött. Jag har sugit i mig allt. Hungrigt letat efter mer. Det är berättelser som flödar genom Norra Sverige, som rinner ner söderut och blandas med andra, mer vedertagna berättelser. Något jag upplevt som en central berättelse om Norrland är en tröttsamt monoton upprepning av hur svårt det är att leva där, att du som queer/lesbisk behöver flytta därifrån för att överleva, att folk som stannar är lite dummare eller i alla fall mindre radikala. *Hen och jag* är mitt sätt att möta queera/lesbiska personer för vilka Norrland är viktigt. Jag tar deras porträtt, skapar en samtidsdokumentation och bygger ett eget familjetråd.

I min roll som norrlänning och fotograf har Sveriges koloniala historia varit viktig att förhålla sig till. Den historien är full av övergrepp och objektifierande av ”den andre”.

Under andra hälften av 1800-talet bidrog fotografiet till definitionen av dem som av samhället klassades som respektabla och normala genom att avbilda ”onormala” personer eller sådana som betraktades som avvikande – kriminella, sjuka, arbetare, koloninivånare och så vidare. Senare användes det av rasbiologiska institutet för att definiera ”över-” och ”under-raser” av människor (Edwards 2007, 41–4; Hagerman 2016).

Självklart ingick queera/lesbiska personer i definitionen av de ”onormala”. Övergreppen slutade inte vid fotograferandet utan queerhet/lesbiskhet var en anledning till både institutionalisering och lobotomi (Nilsson 2007, 58). Med detta i bakhuvudet vill jag ta porträtt som syftar bortom kategoriseringar och exploatering, som fotograf kan jag också känna en personlig trötthet över hur till exempel skärpan ska ligga i ögat för att ett porträtt ska vara bra. Att arbeta med oskärpa är en personlig utmaning till mig själv och som bidragit till att jag upplever att jag ser mer i personerna.

Jag gör ingen ansats att dra fotohistorien över en kam, det finns, radikala, självförverkligande aspekter i fotografiet (Sontag 2001), som jag på intet sätt motsäger men till exempel Herman Lundborgs fotograferande av samer har de senaste åren följt mig i mitt fotograferande och jag anser därför att den koloniala/institutionella aspekten av fotografiet är värt att nämna i anslutning till *Hen och jag*. Både för mig som queerperson och som fotograf.

Jag har sedan 2016 bjudit in queera/lesbiska personer till min mobila fotostudio på olika platser i Norrland. De som bjudits in är personer som bor/verkar eller har bott/verkat i Norra Sverige, eller som av någon annan anledning identifierar sig i relation till Norrland.

Fotograferingarna genomfördes med ett fast ljus, långa slutartider och handhållen kamera, vilket skapade en stillhet och ett fokus både hos mig som fotograf men även hos den avporträtterade. Detta som ett undersökande av den fotografiska ritualen. De avporträtterade var stilla och hos många av dem finns en koncentration och ett allvar.

Valet att göra bilderna mörka och suddiga kom utifrån en vilja av att förtydliga diskrepansen mellan ett porträtt och vad en människa är/kan vara. Jag vill tydliggöra att dessa porträtt aldrig kan göra anspråk på att visa upp en persons "sanna jag". Snarare vill jag med bilderna dra blicken till allt det som inte går att utläsa, till det vi själva projicerar på andra. De är min skuggfamilj, mina drömmar och mitt begär. De är mitt vi.

Porträtten får genom oskärpa måleriska kvalitéer som gör den avbildade något svårdefinierad. Porträtten är mörka, den avporträtterades uppenbarelse har inte ett klart slut eller början utan hen kommer fram ur bakgrunden, sitter ihop med den, sjunker in i den. De enda instruktioner jag gett de som besökt studion har varit att jag vill ha en blick i kameran som "äger".

Hen och jag ingår i projektet *Myter och verkligheter – en lesbisk odysseé*. Det ägs av föreningen Lesbisk makt och finansieras av Postkodens kulturstiftelse och Allmänna arvsfonden. Projektet fokuserar på hur historia konstrueras – både förr och nu och med att dokumentera, iscensätta och frossa i queera/lesbiska uttryck genom tiderna. Vi fokuserar

på personer som har en relation till Norra Sverige. Ett rullande queert/lesbiskt museum är en del av detta och rullar redan på vägarna.

Vill du bli hämtad av trollen? Bli intervjuad, få ditt porträtt taget? Har du en släkting vi borde kolla upp? Att skapa verkligheter och historieskrivningar är en kollektiv process och vi behöver all hjälp vi kan få för att skapa en mångfacetterad berättelse. Följ resan på Instagram *lesbisk_odysse* och hör av dig till sara@lesbiskmakt.se om du vill bli avporträtterad.

SARA LINDQUIST är fotograf och normkritiker. Bland hens tidigare arbeten finns projektet *Queering Sápmi: Berättelser bortanför normen* (2011–2015) och *Arkiv Q*, på Härjedalens fjällmuseum (2016–2017). Hen fotograferar en del för tidningen *Ottar* och börjar hösten 2018 på Socionomprogrammet vid Göteborgs universitet för att kunna realisera drömmen om att bli sexolog.

REFERENSER

- Edwards, Steve. 2007. *Fotografi: En introduktion*. Stockholm: Raster.
- Hagerman, Maja. 2016. *Käraste Herman: Rasbiologen Herman Lundborgs gåta*. Stockholm: Norstedt.
- Nilsson, Ulrika. 2007. "Steriliserad, kastrerad, lobotomerad: Om medicinhistoria och intersektionalitet." I *Medicinshistoria idag: Perspektiv på det samtida svenska forskningsfältet*, redaktör Eva Åhrén, 55–89. Stockholm: Nobel Museum.
- Sontag, Susan. 2001. *Om fotografi*. Stockholm: Natur och kultur.

ABSTRACT

Photographic project with focus on queer/lesbian kinship beyond the boundaries on biology. Exploring photographic norms with sharpness and blurriness within the images and what meaning that gives the images.

